

Heder til fortjente nydyrkere

Trøndelag Myrselskap som kan feire 75-års jubileum i år, har markert dette ved bl.a. å få utarbeidet et kunststykke for utdeling til fortjente personer og lag. Kunststykket er et seriegrafi av Namdalskunstneren Oluf Føinum.

Under Trøndelag Myrselskaps årsmøte 9. mars 1979 ble seriegrafiet til delt følgende for fortjenstfull innsats. Vi skal her kort nevne litt om den enkelte etter de opplysninger som fulgte anbefalingene.

*Solveig og Reidar Harnes,
Barmannfjorden, Hitra.*

Familien Harnes startet bureising før krigen. De har nå dyrket 98 dekar myr. Den første halvparten av arealet er dyrket med håndredskaper. Senere kom det maskiner inn i bildet, men den manuelle innsats har fortsatt vært stor. Gårdens buskap er nå 8 mjølkekyr, 12—13 ungdyr, hest og avlspurke.

Else og Einar Aunet, Skage.

Familien Aunet, er maskinholdere. De har gjort seg særlig fortjent ved grøfting og dyrking av myr, spesielt på bureisingsbruk på Tramyrfeltet i Overhalla. Under vanskelige forhold utfører Aunet et solid og nøyaktig arbeid, som er av stor betydning for bruksutbyggingen.

Marit og Nikolai Børsting, Stadsbygd.

Børsting tok til med bureising i 1943 på bruket Myran, i Hermstadgrenda, Rissa kommune. Bruket har nå 67 dekar fulldyrket jord og en del beiter. Våningshuset ble bygd i 1946 og driftsbygningen i 1947. Den er nå restaurert og utvidet for grisehold. Bruket hadde tidligere 8 mjølkekyr og ungdyr. Driften er nå lagt om til kjøttproduksjon på storfe og gris.

Ole og Sofie Hafell, Bjugn.

De tok til med bureising i 1941, men måtte først bygge vei frem til bruket. Etter at det også var dyrket noe jord, ble våningshuset bygget og innflytting fant sted i 1945. Driftsbygning ble reist i 1948. Hafell har grøftet og dyrket for hand ca. 40 dekar rotfull myrjord. Grøfteavstanden var 6 m. Senere er ytterligere 45 dekar dyrket og noe jord lagt til på annen måte slik at samlet areal er 105 dekar. Bruket har hatt 4—5 mjølkekyr og ca. 20 ungdyr samt noen griser og høns.

*Kirsten og Arne Knippenberg,
Skogn Markabygd.*

Familien har dyrket opp 85 dekar myr, dels grasmyr og dels dyp mosemyr. Storparten av arealet er grøftet og dyrket for hånd. Myra har formoldet og gir gode avlinge rav gras, poteter og korn. Her er et nytt bruk bygget ut ved familiens innsats, til en god arbeidsplass.

Alma og Reidulf Faksdal, Seierstad.

Familien har nydyrket store arealer myrjord. Eiendommen er nå på 120 dekar. Faksdal har dessuten vært planlegger i Fosnes jordstyre ca. 40 år og derved tilrettelagt og stimulert til nydyrking på mange bruk i kommunen. Han er ellers en foregangsmann og idealist som har gjort mye for sine yrkesbrødre.

*Konstanse og Ingvald Reppen,
Indre Nærøy.*

Etter gårdsbestyrer- og forpakterarbeid på Østlandet overtok familien Reppen gården Bjørndalen i 1955. Dyrket areal på bruket var da ca. 40 dekar. Dette areal har Reppen grøftet om og dessuten nydyrket myr slik at bruket nå har 150 dekar. Eiendommen viser at det har vært en driftig gårdbruker i aktivitet.

Borghild og Per Roel, Namdalseid.

Familien begynte bureising før krigen og har bygd opp bruket samt nydyrket 170 dekar. Sønnen som nå har overtatt, har fortsatt nydyrkingen. Bruket har nå 240 dekar dyrket mark. Fjøset er utvidet og modernisert flere ganger. Driftsopplegget er mjølkeproduksjon med høy avkastning.

Marit og Jon Stenmo, Meråker.

De har nydyrket sin gård i Stordalen. Gården har nå 115 dekar dyrket jord. Herav var omlag halvparten blaut myr. Det er her gjort en meget stor innsats under vanskelige forhold. Stenmo har fortalt at de ikke fikk tilskott da bruket etter reglene lå for høyt. Det er likevel her lagt en betydelig provins til landet, gjennom hardt slit og tro på oppgaven.

Sofie og Sverre Strand, Hestvika.

De tok til som bureisere på udyrket mark, men har nå 130 dekar dyrket jord. Senere er to bruk tilkjøpt. Avlingene er store og buskapen består nå av 23 mjølkekyr, 29 ungdyr, 5 avlspurker og 30 slaktegriser. Bruket drives nå sammen med datter og svigersønn som to familiebruk.

Inger og Kjell Tanem, Namdalseid.

Tanem var fabrikkarbeider før han overtok bruket Sandmo etter foreldrene. Han har utført veibygging, kanalisering og nydyrking av 104 dekar myr slik at bruket nå har 210 dekar. Driftsbygningen er også modernisert og utvidet. Bruket drives med mjølk og kjøttproduksjon. Arbeids- og miljøerfaringer fra industri er koplet sammen med jordbrukskyndighet. Dette har resultert i tidsmessig utbygging av bruket.

Bjørnhaug fellesbeite, Byneset.

Formann Lars Løvset, Bosberg.

Det er i dag dyrket ca. 760 dekar på dette fellesbeitet. Arealet tilhører medlemmene. Alt er myr og delvis er det dyp mosemyr. Grøftingen startet midtsommer 1968, og det er drevet beiting siden 1970. De siste åra har det vært vel 100 mjølkekyr og et lignende antall ungdyr på beitet. På tross av enkelte regnrrike sesonger, er avlingene blitt store. Laget har 11 medlemmer. Av disse har 7 bruk mjølkekyr, mens de andre har ungdyr eller foringsdyr. Medlemmene har hele tiden deltatt med liv og sjel i arbeidet og økonomisk har resultatet blitt svært bra.

Utstrand fellessæter, Selbu.

*Formann Bjarne Dragsten,
Selbustrand.*

Laget ble organisert og startet i 1963. Dyrkingen kom i gang i 1965 og beiting et par år senere. I dag er det dyrket 390 dekar. Laget har 10 medlemmer. Av disse hadde 8 tilsammen 123 mjølkekyr på beitet sommeren 1978. Arealet er leid på langsiktig kontrakt, delvis fra medlemmene selv, delvis av bønder fra samme grenda. Omlag $\frac{4}{5}$ av arealet er myr. Før grøfting var det så bløtt at det var umulig å gå over alt på myra. Den første formannen var også delvis engasjert av Selskapet for Norges Vel i arbeidet med fellesbeitesaken. Mange av erfaringene fra dette beitet er kommet andre tilsvarende anlegg til gode.

Vestre Vikvarvet felleseter, Selbu.

Formann Gunnar O. Slind, Vikvarvet.

Organisering og planlegging tok til i 1967/68. Det var mange vansker i starten, og beitingen kom først i gang i 1974. De har nå dyrket ca. 300 dekar, og siste sommeren hadde 14 medlemmer tilsammen 83 mjølkekyr på beitet. Det er lang veg opp fra bygda, og de må ha strøm fra diesellaggregat. Alt

som er oppdyrket er myr. En del av arealet var det selbyggene kaller «gør-løka». Det var partier med blaut svart myr som måtte tørkes ut, grøftes og dyrkes bit for bit. Storparten av arealet er leid av Thomas Angels Stiftelser. Beitet ligger ca. 400 meter over havet, og er et godt eksempel på at det nytter å ta i bruk også vanskelige myrer til oppdyrking når arbeidet legges fornuftig an.

★

Overrekkelsen ble foretatt av under tegnede, som i denne forbindelse uttalte følgende i tilknytning til jubileumshøydeligheten:

«Utnyttelse av landets myrer ved nydyrking eller på annen måte, til beste for det norske folk, har vært Trøndelag Myrselskaps formål, gjennom hele selskapets 75-årige liv. Oppgavene når det gjelder dyrking, skogreising, torvdrift eller annen utnyttelse av myrrealene er spesielt i fokus i vår tid.

Vi kjenner de ergjerrige målsettinger som Stortingsmelding nr. 14 (1976—77) Om landbrukspolitikken, setter for utvidelse av landets dyrkede areal med 1 mill. dekar til 10 mill. dekar i 1990. Forutsetningen er å holde oppe — og øke landets selvforsyningsgrad. Vi har her i landet vel 2 dekar dyrket mark pr. innbygger, mens gjennomsnittet for planeten Jorden antas å være 3,7 dekar. Folketallet i Norge forutsettes ved århundreskiftet å være økt med 1 mill.

Spørsmålet om vi skal ta i bruk mer jord til dyrking av mat har derfor et klart ja til svar.

Samtidig tar man i meldingen om landbrukspolitikken sikte på å øke produksjonen fra skogen for å dekke behovet innenlands. Dette innebærer at produktiv skogsmark i en viss grad må fortsette som skogproduksjonsareal. Klimatiske, miljømessige og estetiske forhold taler også for slik arealdisponering i mange tilfeller.

En naturlig følge av det jeg har skis-

sert, er at myrene kommer sterkere inn i bildet som dyrkingsarealer. Det vil følgelig også bli nødvendig å ta i bruk dyrkingsmessig sett dårligere myrarealer tildels under mindre gunstige klimaforhold. Det samme gjelder for såvidt all nydyrking av jord i Norge.

Dette betinger større innsats fra den praktiske nydyrker, større kostnader og ikke minst større tro på at arbeidet skal lykkes.

Dyrking av myr stiller som nevnt store krav, ikke bare til brukeren av jorda, men også til forskeren som skal gi råd om grøfting, dyrking, jordforbedring og gjødsling. Veilederen og planleggeren, og endelig maskinkjørereren som må ta seg fram med tungt utstyr på bløt og gyngende grunn, stilles overfor vanskeligere oppgaver.

I mange tilfeller er det naturlig og nødvendig at flere brukere slår seg sammen til beitelag eller til felles fordyrking for å kunne utnytte fjerntliggende arealer. Slikt samarbeid stiller visse forutsetninger til det enkelte medlem av laget og krever et godt samarbeid.

Jeg synes derfor at det er meget berettiget av Trøndelag Myrselskap, som i år kan feire 75-års jubileum, å hedre en del av dem som har gjort innsats ved dyrking av ny jord, særlig på myr.

Den innsats som er gjort, har ikke bare bedret bruket som arbeidsplass for familien. Jorddyrking og bruksutbygging er distriktsutbygging av stor verdi i vårt land.

Vi må heller ikke glemme den betydning for matforsyningen som nydyrking og økning av produksjonsgrunlaget på brukene kan komme til å få i et land som vårt.

De beste gratulasjoner til alle for utført innsats hittil og lykkønskninger for driften videre på brukene og fellesbeitene.

Ole Lie.